KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 23e juni 1967 door de Minister van Tewerkstelling en Arbeid verzocht hem van advies te dienen over amendementen op een ontwerp van wet "betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités", heeft de 4e juli 1967 het volgend advies gegeven :

ROYAUME DE BELGIQUE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de l'Emploi et du Travail, le 23 juin 1967, d'une demande d'avis sur des amendements au projet de loi "sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires", a donné le 4 juillet 1967 l'avis suivant :

Amendementen op de artikelen 10 en 11.

De amendementen van de Regering en van de heren SMETS en LAGASSE hebben dezelfde strekking. Zij beogen uitdrukkelijk in de wet te stellen, dat de door de artikelen 10 en 11 voorgeschreven nietigheid niet geldt wanneer de bepalingen van de collectieve arbeidsovereenkomsten en de bedingen van de individuele arbeidsovereenkomsten voor de werknemers gunstiger zijn.

In het voorontwerp van wet dat de Regering aan de Raad van State voorlegde, kwamen reeds bepalingen met dezelfde strekking voor wat betrof de verhoudingen tussen de collectieve arbeidsovereenkomsten en de wetten en besluiten en de verhoudingen tussen de individuele en de collectieve arbeidsovereenkomsten.

In zijn advies heeft de Raad de schrapping van die bepalingen voorgesteld, niet om de draagwijdte of de betekenis van de betrokken artikelen te wijzigen, maar uitsluitend omdat deze bepalingen ten dele overbodig en ten dele onjuist waren. Deze opmerkingen gelden evenzeer ten aanzien van de verhoudingen tussen de collectieve arbeidsovereenkomsten onderling.

Door enkele voorbeelden werd in het advies onder meer aangetoond dat sommige bedingen, hoewel gunstiger voor de werknemers, toch strijdig kunnen zijn met een collectieve arbeidsovereenkomst en artikel 10 of 11 derhalve toepassing

.../...

moet vinden, bijvoorbeeld het bedingen van een hoger loon dan een door de collectieve arbeidsovereenkomst vastgesteld maximumloon of de vermindering van een door zulke overeenkomst vastgestelde bijdrage.

De Raad heeft ook menig voorbeeld gegeven van toelaatbare gunstigere bepalingen die niet nietig zijn met toepassing van de artikelen 10 en 11. Hij heeft bovendien aangetoond, dat "de vraag niet is ... of de afwijking al dan niet voordeliger voor de werknemer is, maar dat de enige vraag is, of de collectieve arbeidsovereenkomst werkelijk afwijkt van de imperatieve bepaling" (Senaat, 1966-1967, Gedr. St. nr. 148, blz. 105-106 en 111-112).

Dit advies laat er geen twijfel over bestaan dat de artikelen 10 en 11 van het wetsontwerp in hun huidige redactie reeds onbetwistbaar de betekenis hebben die de amendementen eraan willen hechten.

Indien die amendementen alleen tot gevolg hadden te herhalen wat reeds in de artikelen besloten ligt, zou van juridisch standpunt uit er minder bezwaar tegen bestaan een dezer amendementen in het ontwerp op te nemen. Aangezien zij bovendien echter ook ten dele onjuist zijn omdat, zoals werd aangetoond, sommige gunstigere bepalingen wel strijdig en derhalve nietig kunnen zijn, dient de aanvulling van de betrokken artikelen in de voorgestelde zin van juridisch standpunt uit te worden ontraden.

.../...

Amendementen van de heer SMETS op de artikelen 3 en 16.

De indiener van de amendementen stelt voor, in artikel 3 het werkwoord "aanmerken" te vervangen door "beschouwen" en in artikel 16 "toepassing vinden" door "toepasselijk zijn".

"Aanmerken als" betekent "beschouwen als" (zie bijvoorbeeld Van Dale's Groot Woordenboek) en "toepassing vinden" is synoniem met "toepasselijk zijn", zoals de indiener van het amendement zelf opmerkt (zie ook Jansonius : Groot Nederlands-Engels Woordenboek).

De termen "aanmerken" en "toepassing vinden" zijn bovendien ook gebruikelijk zowel in het Nederlandse arbeidsrecht (zie bijvoorbeeld Arbeidswet 1919, artikelen 3, 9, 13, 19 en 95 ; Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst, artikelen 1 en 5) als in het Belgisch sociaal recht (zie bijvoorbeeld koninklijk besluit van 20 december 1963 betreffende arbeidsvoorziening en werkloosheid, artikelen 112, 122, 145, 146, 150 en 152).

Tot wijziging van de betrokken artikelen bestaat derhalve geen aanleiding.

Amendements aux articles 10 et 11.

D'une portée identique, les amendements du Gouvernement et ceux de Messieurs SMETS et LAGASSE tendent à inscrire expressément dans la loi que la nullité prévue aux articles 10 et 11 ne frappe pas les clauses, plus favorables aux travailleurs, d'une convention collective de travail ou d'un contrat individuel de louage de travail.

Déjà l'avant-projet que le Gouvernement avait soumis au Conseil d'Etat contenait des dispositions de la même tendance en ce qui concerne les rapports entres les conventions collectives de travail et les lois et arrêtés, et en ce qui concerne les rapports entre les contrats individuels de louage de travail et les conventions collectives de travail.

Si, dans son avis, le Conseil d'Etat a proposé de supprimer ces dispositions, ce n'était pas par souci de modifier la portée ou le sens des articles intéressés, mais pour la seule raison que les dispositions en cause étaient en partie superflues et en partie inexactes. Ces observations s'appliquent tout autant aux rapports des conventions collectivies de travail entre elles.

L'avis précité montrait, à la lumière de quelque exemples, que certaines clauses, bien que plus favorable aux travailleurs, peuvent être néanmoins contraires à u convention collective de travail et doivent, dès lors, tomber sous le coup de l'article 10 ou de l'article 11 C'est le cas, par exemple, quand est stipulée une rému ration dépassant le taux maximal déterminé par une cor vention collective de travail ou quand est prévue la réduction d'une cotisation fixée par une telle conver

Le Conseil d'Etat a, d'autre part, donné maint exemple de dispositions plus favorables aux travailleurs qui sont parfaitement licites et ne sont pas frappées de nullité en vertu des articles 10 et 11. Il a , de plus, mis en évidence que "la question n'est pas de savoir si ... la dérogation est ou non plus favorable aux travailleurs, mais si la convention collective du travail déroge effectivement à la disposition impérative" (Sénat 1966-1967, Doc. parl. n° 148, pages 105-106 et 111-112).

L'avis du Conseil d'Etat ne laisse subsister aucun doute sur le fait que, dans leur rédaction actuelle, les articles 10 et 11 du projet de loi ont incontestablement déjà la portée que les amendements entendent leur attribuer.

Si ces amendements se résumaient en un simple rappel de ce que les articles impliquent déjà, l'adoption de l'un d'eux ne se heurterait pas à des objections juridiques majeures. Toutefois, ces amendements étant au surplus en partie inexacts puisque, comme il a été démontré ci-avant, il se peut que des dispositions plus favorables aux travailleurs soient contraires à une convention collective de travail et, de ce fait, frappées de nullité, il vaudrait mieux, du point de vue juridique, ne pas compléter les articles intéressés dans le sens proposé par les amendements.

Amendements de Monsieur SMETS aux articles 3 et 16.

L'auteur de ces amendements propose de remplac dans le texte néerlandais de l'article 3, le mot "aann par le mot "beschouwen" , et d'écrire , à l'article 1 "toepasselijk zijn" au lieu de "toepassing vinden".

"Aanmerken als" a le même sens que "beschouwen als" (voir par exemple Van Dale's Groot Woordenboek) et "toepassing vinden" est synonyme, ainsi que l'auteur de l'amendement le reconnaît lui-même, de "toepasselijk zijn" (voir également : Jansonius,Groot Nederlands-Engels Woordenboek).

Les termes "aanmerken" et "toepassing vinden" sont du reste d'un usage courant tant en droit social néerlandais (voir par exemple Arbeidswet 1919, articles 3, 9, 13, 19 et 95; Wet op de collectieve arbeidsovereenkomt, articles 1 et 5) qu'en droit social belge (voir par exemple l'arrêté royal du 20 décembre 1963 relatif à l'emploi et au chômage, articles 112 122, 145, 146, 150 et 152).

Dès lors, il semble ne pas y avoir lieu à modification des articles en cause.

De kamer was samengesteld uit

de Heren : F.LEPAGE, voorzitter van de Raad van State,
Messieurs : président du Conseil d'Etat,

H.BUCH, staatsraden,
Ch.SMOLDERS, conseillers d'Etat,

G.VAN HECKE, bijzitters van de afdeling wetgeving,
W.VEROUGSTRAETE, assesseurs de la section de législation,

Mevrouw : J.DE KOSTER, adjunct-griffier, griffier.
Madame : greffier adjoint, greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H.Ch.SMOLDERS.

Het verslag werd uitgebracht door de H. H.LENAERTS, auditeur.

La chambre était composée de

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M.Ch.SMOLDERS.

Le rapport a été présenté par M.H.LENAERTS, auditeur.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER, DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

(get.) J.DE KOSTER. (get.) F.LEPAGE.